

ASIGURAREA RESPECTĂRII REGLEMENTĂRILOR VAMALE PRIN INTERMEDIUL DIRECȚIILOR DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL VAMAL DIN CADRUL AUTORITĂȚII NAȚIONALE A VĂMILOR

Lect. univ. drd. Carmen Gabriela Horneț

Lect. univ.dr. Rodica Pripoaie

Universitatea „Danubius” Galați

Abstract

Custom surveillance and subsequent custom checking contain any action of the custom authority made in order to ensure the proper following of custom regulations and of their norms applied to wares and goods that are under custom surveillance.

To exert legal attributions, the special trained personnel of the Custom Surveillance Direction and Fight against Custom Frauds, and of Custom Surveillance Services and Fight against Custom Frauds of the Regional Intercounty Custom Direction, is invested with the exertion of public authority, under the protection of law.

Activitatea de **control vamal ulterior** , **chiar aceea din cadrul biroului vamal, nu numai aceea post-vămuire**, a devenit un atribut exclusiv al autorității vamale fiind definită în mod expres la art. 61 din Legea nr.41/1997 privind Codul Vamal al României.

Prevederea respectivă a fost preluată din Regulamentul Consiliului CEE nr. 2913/1992 de instituire a Codului Vamal Comunitar, art. 78, având în vedere necesitatea ca România să-și atingă obiectivul fixat de aderare la Uniunea Europeană, ceea ce presupune atât armonizarea legislației, cât și a structurilor de specialitate. Așa s-a făcut că, în cadrul Direcției Supraveghere Vamală și Luptă Impotriva Fraudelor Vamale a fost înființat **Serviciul Control Ulterior**, care în conformitate cu prevederile O.M.F.P. nr. 688/17.04.2001.

Supravegherea vamală și controlul vamal ulterior cuprind orice acțiune a autorității vamale întreprinsă în vederea asigurării respectării reglementărilor vamale și a altor norme aplicabile mărfurilor și bunurilor aflate sub supraveghere vamală. Această Supraveghere vamală și control vamal ulterior se realizează de Autoritatea Națională a Vămile prin Direcția

supraveghere și control vamal și prin serviciile supraveghere vamală și control vamal din cadrul direcțiilor regionale vamale¹.

Direcția supraveghere și control vamal, respectiv serviciile supraveghere vamală și control vamal din cadrul direcțiilor regionale vamale, reprezintă corpul de control specializat în prevenirea, combaterea, constatarea și sancționarea fraudei de orice natură în domeniul vamal, care urmărește modul de aplicare și de respectare a legislației privind importul, exportul, regimurile suspensive, precum și alte regimuri vamale realizate de persoanele fizice și juridice, române sau străine, pe întregul teritoriu al României. Personalul Direcției supraveghere și control vamal are competență de control, potrivit atribuțiilor, pe întregul teritoriu al țării, în baza programului de activitate și în cazurile dispuse de directorul Autorității Naționale a Vămirilor sau de directorul general adjunct care coordonează activitatea direcției. Controlul se va efectua cu prioritate la persoane fizice și juridice și, în funcție de constatări și necesități, se va extinde și la birourile vamale.

Personalul din cadrul serviciilor supraveghere și control vamal din cadrul direcțiilor regionale vamale execută acțiuni de control la agenții economici din zona de competență teritorială, în baza sarcinilor stabilite prin programele de activitate. În cazul misiunilor sau acțiunilor de control, investigații, supraveghere, cercetare operativă sau însoțire, care nu suferă amânare, personalul serviciilor supraveghere vamală și luptă împotriva fraudelor vamale din cadrul direcțiilor regionale vamale poate acționa și în afara razei teritoriale de competență, pe baza unei cereri motivate a sefului de serviciu sau a directorului direcției regionale vamale interjudețene, aprobată de conducerea Direcției supraveghere și control vamal.

În exercitarea atribuțiilor legale personalul de specialitate din cadrul Direcției supraveghere vamală și luptă împotriva fraudelor vamale, respectiv din serviciile supraveghere vamală și luptă împotriva fraudelor vamale din cadrul direcțiilor regionale vamale interjudețene, este investit cu exercițiul autorității publice, beneficiind de protecție potrivit legii.

Acțiunile de control asupra mijloacelor de transport, precum și la depozite, locuri de producție sau de comercializare se pot efectua la orice oră din zi sau din noapte, iar la agenții economici controlul se va face, de regulă, în zilele în care aceștia sunt în activitate, ținându-se seama de prevederile legale în vigoare.

¹ Potrivit DECIZIEI MFP – DGV nr. 633 din 14 martie 2001 pentru aprobarea Normelor tehnice privind realizarea supravegherii și controlului vamal ulterior publicată în Monitorul Oficial nr. 150 din 27 martie 2001

1. Programarea și organizarea activităților

Activitatea de supraveghere vamală și control vamal ulterior se desfășoară pe bază de programe trimestriale aprobate de conducerea Autorității Naționale a Vămilelor.

Proiectul programului de activitate se întocmește de Direcția supraveghere vamală și luptă împotriva fraudelor vamale până la data de 10 a ultimei luni din trimestru, pe baza sarcinilor primite de la conducerea Ministerului Finanțelor Publice. Se au în vedere, de asemenea, propunerile serviciilor și birourilor din cadrul Direcției supraveghere și control vamal.

Alte acțiuni ce urmează să fie realizate se înscriu în programul de activitate pe baza sesizării altor organe sau a propunerilor altor direcții din structura centrală sau teritorială a Autorității Naționale a Vămilelor. Propunerile pentru proiectul programului de activitate făcute de serviciile supraveghere vamală, însușite de directorul direcției regionale vamale, se înaintează Direcției supraveghere vamală până la data de întâi a ultimei luni din trimestru. După aprobarea programului de activitate întocmit de Direcția supraveghere vamală această direcție va transmite, până la data de 25 a ultimei luni din trimestru, programele aprobate pentru fiecare direcție regională vamală.

Acțiunile ordinare de supraveghere vamală și control vamal ulterior se desfășoară pe bază de ordin de control/misiune aprobat de conducerea Direcției supraveghere vamală sau de directorul direcției regionale vamale (model prezentat în anexa nr. 1), iar acțiunile extraordinare (operative), pe bază de ordin de control/misiune aprobat de șeful serviciului supraveghere vamală sau, în cazuri temeinic justificate, pe baza legitimației de control.

Evidența acțiunilor de supraveghere vamală și control vamal ulterior se va organiza potrivit regulilor stabilite de Direcția supraveghere vamală. În situațiile în care în efectuarea controalelor tematice nu se pot respecta duratele stabilite prin program directorul general adjunct al Direcției supraveghere vamală, respectiv directorul direcției regionale vamale, va analiza condițiile concrete și va putea dispune prelungirea duratei acțiunii fără a influența realizarea celorlalte acțiuni prevăzute în programul de activitate. Informarea și documentarea sistematică a întregului aparat al Direcției supraveghere vamală asupra reglementărilor vamale și fiscale care apar, precum și pregătirea acțiunilor de control se desfășoară la sediul Direcției supraveghere vamală sau al direcțiilor regionale vamale lunar sau ori de câte ori este necesar.

2. Întocmirea actelor de control

Organele de control ale Direcției supraveghere vamală, respectiv ale serviciilor supraveghere vamală din cadrul direcțiilor regionale vamale , întocmesc de regulă următoarele documente:

- a) proces-verbal de control;
- b) proces-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor;
- c) proces-verbal preliminar;
- d) notă de constatare;
- e) notă unilaterală;
- f) proces-verbal de ridicare a documentelor/preluare de mostre/prelevare de probe.

a) Procesul-verbal de control

Procesul-verbal de control constituie titlu de creanță pentru diferențele de drepturi vamale și alte sume cuvenite bugetului de stat. Constatările înscrise în procesul-verbal de control trebuie să fie proprii organelor de control, bazate pe date și documente expuse clar și precis, eliminându-se orice elemente și descrieri personale neconcludente, care încarcă nejustificat conținutul procesului-verbal de control. Neregulile constatate se vor consemna în procesul-verbal de control în mod obligatoriu, precizându-se în mod concret actele normative încălcate (articol, alineat), cu determinarea exactă a influențelor asupra datoriei vamale cuvenite bugetului de stat (taxe vamale, accize, T.V.A., alte taxe stabilite prin acte normative). În procesul-verbal de control se vor înscrie, la fiecare abatere constatată, măsurile luate operativ în timpul controlului, cu menționarea documentelor întocmite, sau măsurile ce vor fi luate în continuare de persoanele fizice ori juridice controlate, cu indicarea termenului de comunicare la Direcția supraveghere vamală sau la direcțiile regionale vamale. Termenul de comunicare la Direcția supraveghere vamală sau la direcțiile regionale vamale va fi stabilit de organul de control. Procesul-verbal de control se semnează de organul de control și de persoanele fizice și juridice, prin reprezentanții legali ai acestora, și se înregistrează la registratura organului de control în termen de maximum 3 zile de la încheierea controlului. Procesul-verbal de control în care sunt consemnate fapte ce atrag răspunderea materială sau penală, după caz, se semnează obligatoriu și de persoanele făcute răspunzătoare. Data comunicării rezultatelor controlului este considerată data semnării de către agentul economic sau de reprezentantul său legal a procesului-verbal de control. În cazul în care conducerea sau salariații agenților economici controlați au unele obiecții asupra constatărilor organelor de control, acestea vor fi clarificate și soluționate înainte de semnarea procesului-verbal de

control. Dacă se mențin obiecțiile, acestea vor fi prezentate în scris o dată cu semnarea procesului-verbal de control sau în termen de 5 zile lucrătoare de la această dată.

În situația în care se refuză semnarea procesului-verbal de control, rezultatele controlului vor fi comunicate prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, data primirii de către agenții economici a scrisorii fiind data comunicării. În cazul în care scrisoarea recomandată este returnată, procesul-verbal de control rămâne valabil în forma redactată de organul de control. Obiecțiile formulate prin contestație se vor înainta și se vor soluționa conform reglementărilor legale în vigoare.

La procesul-verbal de control se vor anexa situații, tabele, acte, documente și note explicative privind susținerea constatărilor.

Documentele sau actele necesare pentru consemnarea ori fundamentarea constatărilor se anexează, după necesități, în copie certificată de organul de control și de șeful compartimentului de la care emană actul. Acestea se anexează în original când sunt considerate fictive sau dubioase ori când există indicii că se va urmări sustragerea sau distrugerea lor. În acest caz se lasă persoanelor juridice, persoanelor fizice și birourilor vamale de control și vămuire controlate copii certificate de conducerea acestora și de organele de control.

Pentru clarificarea cauzelor și împrejurărilor care au condus la nerespectarea prevederilor legale organele de control pot solicita note explicative persoanelor care se fac vinovate de abaterile constatate și consemnate în procesul-verbal de control și pot fi stabilite anumite răspunderi în sarcina acestora, precum și a altor persoane care pot să contribuie la clarificarea problemelor aflate în control. Notele explicative se pot lua în orice etapă a controlului, cu condiția ca organele de control să fie în măsură să pună întrebări precise și să combată eventualele răspunsuri necorespunzătoare. Organele de control vor analiza răspunsurile primite, iar concluziile desprinse din analiză vor fi avute în vedere la întocmirea procesului-verbal de control.

Dacă cei în cauză refuză să dea nota explicativă sau să răspundă la unele întrebări, organele de control vor formula întrebările printr-o adresă scrisă (înregistrată la persoana juridică controlată), stabilind termenul în cadrul căruia trebuie primit răspunsul. În cazul în care nu se primește răspuns în termenul stabilit, organul de control va consemna refuzul în procesul-verbal de control (anexând o copie de pe adresă), aplicând sancțiunile prevăzute de lege.

În cazul efectuării controlului prin inventariere, la procesul-verbal de control se vor anexa situațiile privind cantitățile existente, precum și declarațiile gestionarilor luate înainte

de începerea inventarierii. În cazul ridicării de documente/preluării de mostre/prelevării de probe se întocmește proces-verbal de ridicare a documentelor/preluare de mostre/prelevare de probe.

b) Procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor

Procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor se încheie în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, potrivit cărora organele de control ale Direcției supraveghere vamală, respectiv ale serviciilor supraveghere vamală din cadrul direcțiilor regionale vamale, sunt organe constatatoare.

Pentru constatarea și sancționarea contravențiilor se va întocmi proces-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor.

Procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor va cuprinde mențiunile prevăzute de lege. Lipsa din procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor a mențiunilor privind numele și prenumele contravenientului, fapta săvârșită și data comiterii acesteia sau lipsa semnăturii agentului constator atrage nulitatea procesului-verbal.

Atât în cazul în care organul constator aplică sancțiunea, dispunând și confiscarea, cât și atunci când sancțiunea și confiscarea se aplică de un alt organ, organul constator va descrie bunurile supuse confiscării în procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor și va lua în privința lor măsurile de conservare sau de valorificare prevăzute de dispozițiile legale. Despre măsurile luate se fac mențiunile corespunzătoare în procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor.

Dacă bunurile confiscate aparțin altei persoane decât contravenientului, în procesul-verbal se vor menționa numele, prenumele și domiciliul persoanei fizice ori denumirea și sediul persoanei juridice, în măsura în care aceste date sunt cunoscute.

La constatarea, stabilirea, sancționarea și încasarea contravențiilor se vor aplica prevederile legilor speciale și generale cu privire la contravenții. Procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor se întocmește, de regulă, în 3 exemplare.

c) Procesul-verbal preliminar

În cazul în care din control a rezultat săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală, se încheie un proces-verbal preliminar care va fi înaintat organelor de cercetare penală competente, împreună cu mijloacele materiale de probă (corpul delict, buletinul de analiză etc.).

d) Nota de constatare

Notele de constatare se întocmesc atunci când în timpul controlului se fac constatări a căror reconstituire ulterioară nu este întotdeauna posibilă sau care nu pot fi dovedite ori în alte situații apreciate de organele de control.

În notele de constatare se consemnează situațiile de fapt, precum și măsurile luate operativ pentru remedierea diferențelor constatate. În situații mai deosebite este indicată folosirea martorilor la stabilirea realității faptelor constatate. Notele de constatare se semnează de organul de control, de conducătorul persoanei juridice și de persoanele la care se referă constatarea ori, după caz, de martori.

e) Nota unilaterală

Notele unilaterale se întocmesc în cazul în care în urma controlului nu s-au constatat abateri. În aceste note organele de control vor menționa concret documentele controlate și constatările făcute.

f) Procesul-verbal de ridicare a documentelor/preluare de mostre/prelevare de probe

Atunci când este cazul, se vor ridica documente, se vor prelua mostre și/sau se vor preleva probe, în vederea determinării naturii mărfii. Pentru prelevarea probelor și preluarea mostrelor se vor respecta prevederile metodologiilor stabilite. Probele vor fi numerotate, cântărite, ambalate și sigilate, iar restul cantității (martorii) va fi păstrat în birourile vamale de control și vămuire unde a avut loc evenimentul, respectându-se procedura de păstrare și asigurare. Probele prelevate pentru analiză, cu toate caracteristicile explicit descrise, vor fi menționate în procesul-verbal întocmit la locul de prelevare.

Pe baza analizelor calitative și cantitative de specialitate, efectuate de laboratorul de analiză droguri, se vor emite buletine de analiză, care vor fi transmise împreună cu restul probei biroului vamal de control și vămuire unde a avut loc evenimentul.

3. Înregistrarea actelor de control și valorificarea constatărilor controlului

Procesul-verbal de control și notele de constatare împreună cu anexele și celelalte documente referitoare la controlul efectuat se înregistrează obligatoriu la organul care a dispus controlul.

În cazul în care actul de control se perfectează la sediul persoanei fizice sau juridice controlate, se înregistrează și la aceasta.

Măsurile care se dispun și se iau pe baza actelor de control legal întocmite de organele de control ale Direcției supraveghere vamală și de cele ale serviciilor supraveghere vamală

din cadrul direcțiilor regionale vamale se adresează, în toate cazurile, persoanelor fizice sau reprezentantului legal al persoanei juridice controlate ori al biroului vamal de control.

La actele de control încheiate se anexează notele de prezentare, care cuprind în principal următoarele:

- a) organele sau persoanele, după caz, în afara persoanelor fizice și juridice controlate sau a biroului vamal de control și vămuire, care au contribuit la săvârșirea faptelor constatate;
- b) problemele care necesită control în continuare, făcându-se propuneri corespunzătoare;
- c) măsurile ce trebuie luate în continuare de către persoanele fizice și juridice sau de biroul vamal de control controlat, precum și de organul care a dispus controlul.

4. Evidența, urmărirea și raportarea rezultatelor activității de control

Serviciile și birourile din cadrul Direcției supraveghere vamală și, respectiv, serviciile supraveghere vamală din cadrul direcțiilor regionale vamale vor asigura, ori de câte ori este necesar, urmărirea, la persoanele fizice și juridice controlate și la birourile vamale de control și vămuire, a aplicării măsurilor stabilite în timpul controlului, precum și raportarea rezultatelor controlului.

În cazul în care prin actele de control încheiate s-au stabilit obligații de plată în sarcina celor controlați, acestea vor fi virate la bugetul statului conform legislației în vigoare. Dacă obligațiile de plată nu sunt achitate în timpul controlului, acestea vor fi transmise spre urmărire și încasare compartimentelor specializate printr-o adresă la care se vor anexa copii de pe actele întocmite, ce reprezintă titlu executoriu. Organele de urmărire și încasare vor confirma primirea acestora.

Noile reglementări vamale se pot sintetiza astfel :

- Toată lumea poate ști, din acest an, ce taxe trebuie plătite și ce documente sunt necesare la vămuire ;
- Modificarea informațiilor din baza de date a Vămii privind valoarea în vamă. Ca urmare, mărfurile nu au mai fost subevaluate în vamă, și efectul imediat a fost creșterea cu 20% a încasărilor din taxe vamale în primele șase luni ale anului 2005, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2004 ;
- Extinderea procedurilor simplificate de vămuire. Până la sfârșitul anului, 40% din operațiunile de vămuire vor trebui să se desfășoare în acest sistem ;
- Orice garanție emisă de o bancă românească pentru o firmă va fi valabilă pe întreg teritoriul comunitar ;

- Companiile vor avea posibilitatea să plătească datoria vamală o singură dată la sfârșitul unei anumite perioade și să modifice declarațiile vamale, chiar dacă s-a acordat liberul de vamă .

Prin atribuțiile sale , printre care și prin controalele eficiente , vama a adus, anul trecut, la buget 2,8 miliarde RON (circa 760 milioane de euro), **numai din depistarea încălcărilor regimului vamal prin controlul ulterior**. Presată de aderare, vama trece treptat la vămuirea simplificată, intensificând însă operațiunile de control ulterior. În 2005, vameșii au confiscat bunuri de 14 milioane RON, aplicând și amenzi de 3,1 milioane RON. În 2005, ANV a derulat 9.200 de operațiuni de control ulterior, 5.720 asupra agenților economici și 2.600 asupra persoanelor fizice, 96 de cazuri fiind de competența organelor de cercetare penală.

Dacă până în acest an vama aducea circa 22 la sută din veniturile la bugetul de stat, în 2005 acestea au însemnat 33%, cifrându-se la 16,3 miliarde RON. Din 2007 însă, trei sferturi din veniturile vămii vor merge la Bruxelles. Creșterea veniturilor vămii din 2005 s-a datorat în principal încasărilor mai mari din TVA, precum și noii metodologii de calcul al valorii în vamă.

Bibliografie:

- 1) O.G. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală
- 2) DGV nr. 633 din 14 martie 2001 pentru aprobarea Normelor tehnice privind realizarea supravegherii și controlului vamal ulterior publicată în Monitorul Oficial nr.. 150 din 27 martie 2001
- 3) H.G. 802/2004 privind modificarea și completarea Regulamentului de aplicare a Codului vamal al României